

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Ajankohtaista huumeista

Elina Kotovirta, VTT, Erikoissuunnittelija

Esitys Varsinais-Suomen HALKO-ryhmän seminaarissa 17.4.2012

Esityksen sisältö

- Lyhyesti huumeepolitiikasta
- Katsaus huumeilanteeseen
- Erityisteemat:
 - kannabis
 - sekakäyttö
 - muuntohuumeet

Huumausainepoliittinen koordinaatioryhmä

- Sosiaali- ja terveysministeriön koordinoima monihallinnollinen virkamiestyöryhmä
 - STM, SM, OM, OKM, UM, THL, Fimea, Valtakunnansyyttäjänvirasto, Tullihallitus ja Opetushallitus
- Sovittaa yhteen ja kehittää kansallisia huumausainepolitiikkaan liittyviä toimenpiteitä
- Huumausainepoliittinen lainsäädäntö ja viranomaistoimenpiteiden valmistelu ja toimeenpano
 - huumausainelain muutokset muuntohuumeiden kieltämiseksi
- Seuraa huumausainetilanteen kehitystä ja raportoi siitä valtioneuvostolle
- Valmistelee hallituskausien huumeohjelmat
 - seuraava ohjelma 2012–2015 työn alla

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

HV-politiikasta HV-politiikkaan

- Ennen 1990-luvun loppua huume politiikka perustui lähinnä ehkäisevään työhön ja ajatukseen HuumeVapaasta yhteiskunnassa
- Hiv/aids-epidemia 1990-luvun lopulla sai kuitenkin viranomaiset miettimään uusia lähestymistapoja
- Pitkällisten monihallinnollisten keskustelujen tuloksena saavutettiin huume poliittinen konsensus
 - suomalainen kahden raiteen politiikka

Kahdella raiteella

- Kattava huumeiden täyskielto sekä uusia valvontamenetelmiä poliisille ja tullille (valeosto, puhelinkuuntelu, tekninen seuranta)
- Hoidon pääsyn kynnyksen madaltaminen esimerkiksi huumeiden käyttäjien terveysneuvontatyön avulla (ml. puhtaiden pistosvälineiden vaihto)
 - terveysneuvontatyö on lakisääteistä toimintaa
- Suomalainen haittojen vähentämisen toimintamalli elää rinnan kielto- ja sääntelypolitiikan kanssa
- Suomalainen haittojen ehkäisy pyrkii parantamaan kontrolliviranomaisten sekä sosiaali- ja terveysviranomaisten yhteistyötä, jotta huumeriippuvuudesta kärsivät ohjautuisivat entistä paremmin hoitoon

Ajankohtaista huumausainepolitiikassa

- Huumausainelainsäädännön (373/2008) muutos: muuntohuumeiden valvominen EU-lainsäädäntöä nopeammin
- Hallitusohjelma: huumausaineiden käyttäjien matalan kynnyksen palvelut, terveysneuvonta ja etsivä työ, poliisin tekemä hoitoonohjaus ja päihdeongelmien hoito vankeuden aikana
- Paljon pöydällä: tahdonvastainen hoito, korvaushoito, haittojen vähentämisen uudet toimenpiteet, kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen, hoito rangaistuksen sijaan tai aikana

Katsaus huume-tilanteeseen

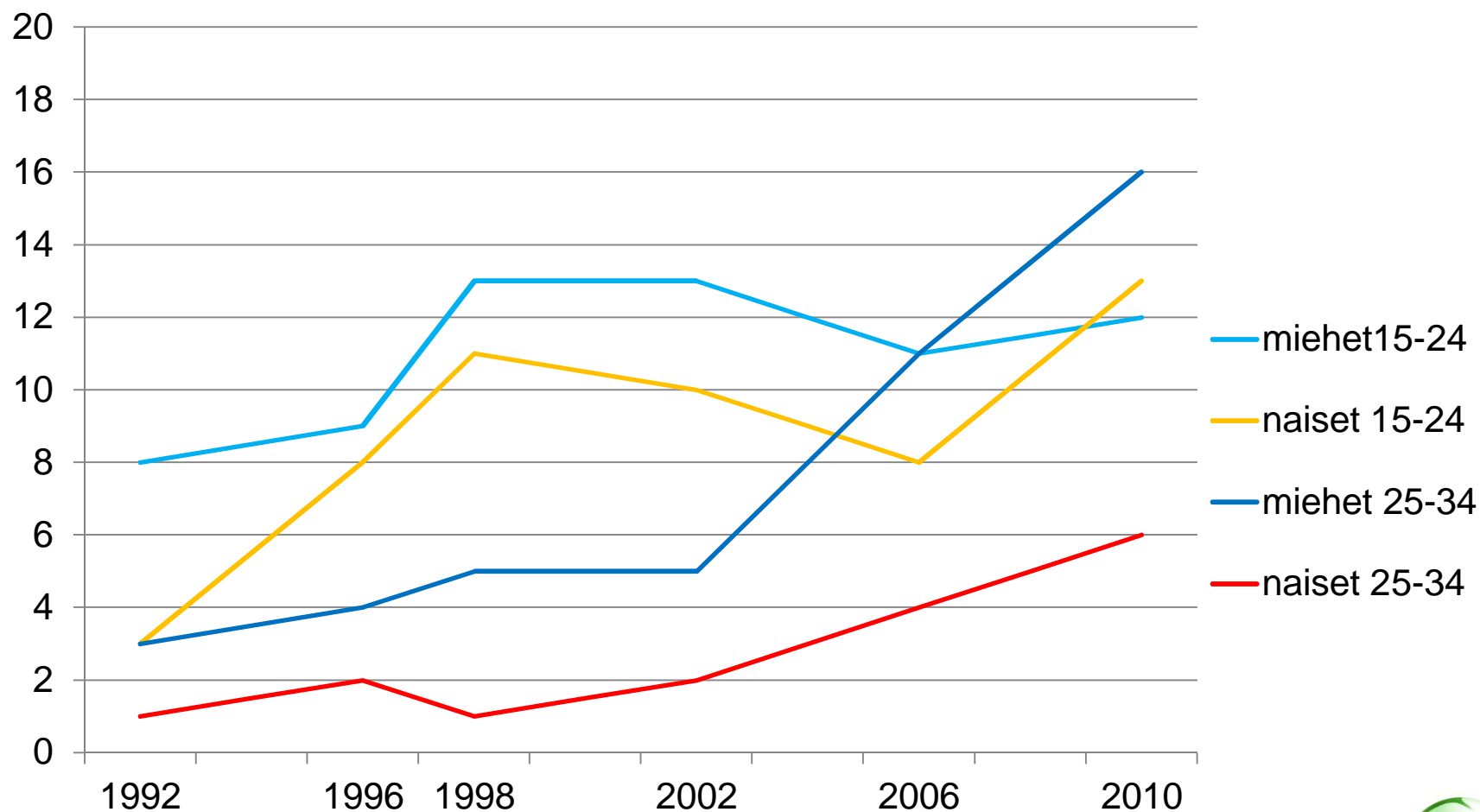

Huumetilanne

- Viitteitä huumetilanteen heikkenemisestä vuonna 2011
(samansuuntainen trendi vuodelta 2010 jatkuu) :
 - Huumekuolemat lisääntyneet
 - Sekakäyttö yleistä
 - Muuntohuumeet lisääntyneet
 - Kannabiksen käyttö ja kotikasvatus
 - Asenteet höllentyneet
 - Huumausainerikollisuus lisääntynyt

Viimeisten 12 kk:n aikana huumeita käyttäneet sukupuolen ja iän mukaan (15–24v, 25–34v) (%)

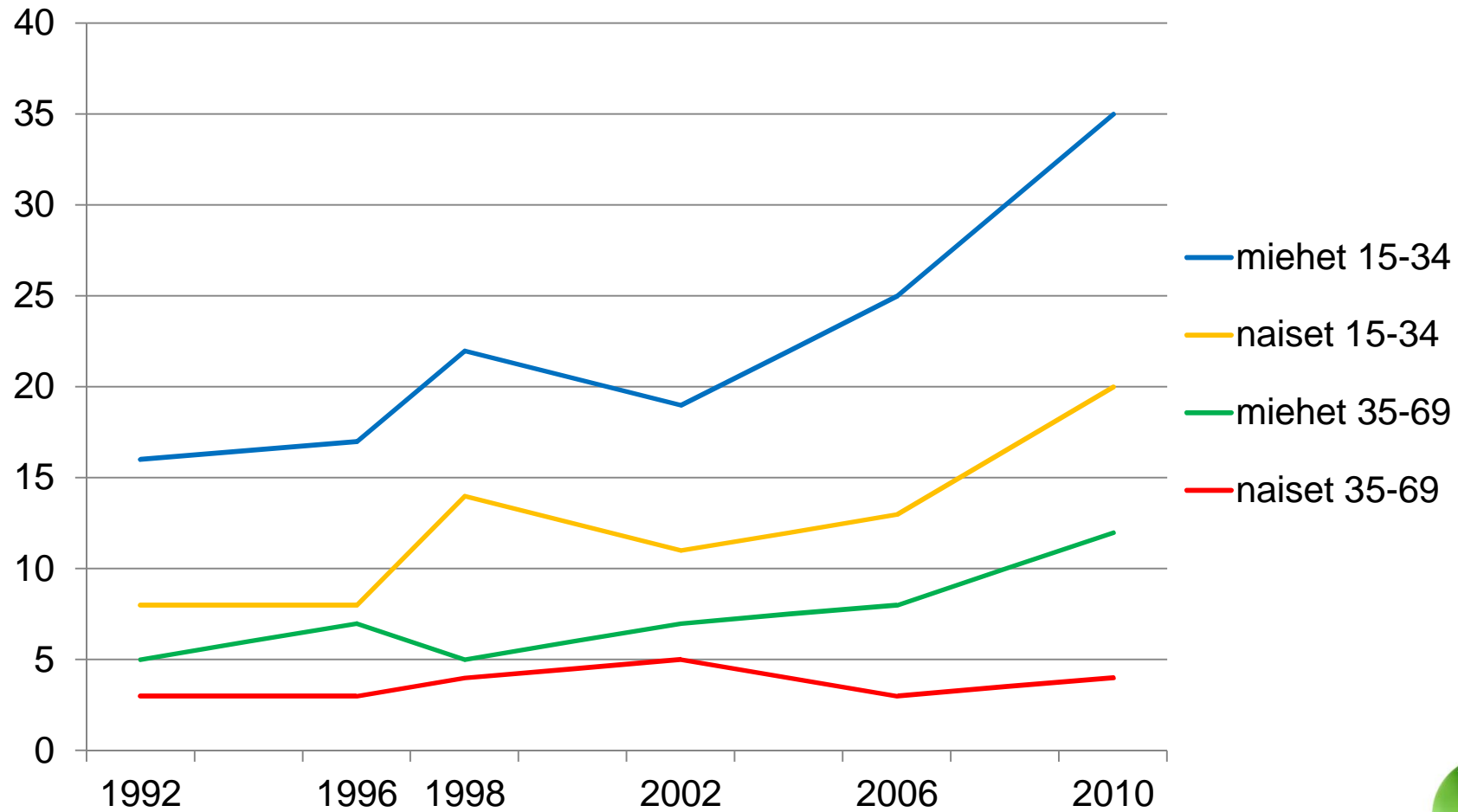

Huumeiden kokeilu ja käyttö

- Huumeita elämänsä aikana kokeilleet:
- Amfetamiini 2,1 % - vrt. 6,4% 25–34 ikäluokassa
- Ekstaasi 1,7 % - vrt. 5,9 % 25–34 ikäluokassa
- Kokaiini 1,5 % - vrt. 4,3 % 25–34 ikäluokassa
- Opiaatit 1,0 % - vrt. 2,9 % 25–34 ikäluokassa
- Kannabis 17 % - vrt. 36 % 25–34 ikäluokassa
- Kannabiksen kotikasvatus lisääntynyt
- Huumausaineiden ja alkoholin sekakäyttö – huumausaineita viimeisen vuoden aikana käyttäneistä yli puolet käyttää alkoholia riskialttiisti

Huumeita voi käyttää myös sellaisella kohtuullisella tavalla, josta ei aiheudu ongelmia. Täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevat (%)

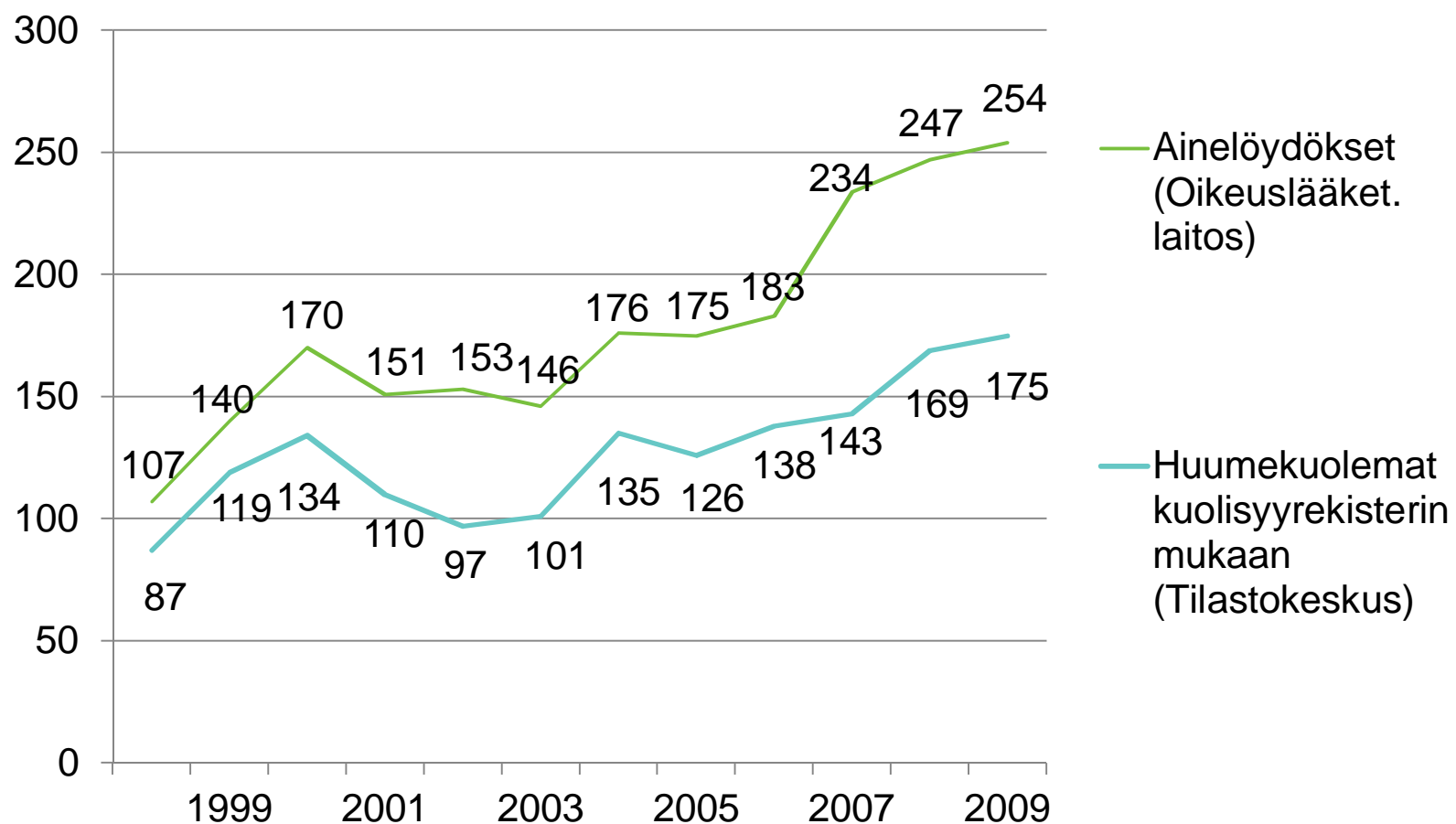
Ongelmakäyttäjät

- **Arvioidaan amfetamiinien ja ongelmakäyttäjien määrällä**
- 14 500–19 000 ongelmakäyttäjää eli 0,6–0,7 % maan 15–55-vuotiaasta väestöstä (v. 2005)
- Lähes 4/5 ongelmakäyttäjistä oli amfetamiinin käyttäjiä
- Miesten osuus oli lähes 80 %
- Eniten ongelmakäyttäjiä oli 25–34-vuotiaiden ikäryhmässä

Lähde: THL Huumetilanne Suomessa 2011;

Huumekuolemat 1998–2009

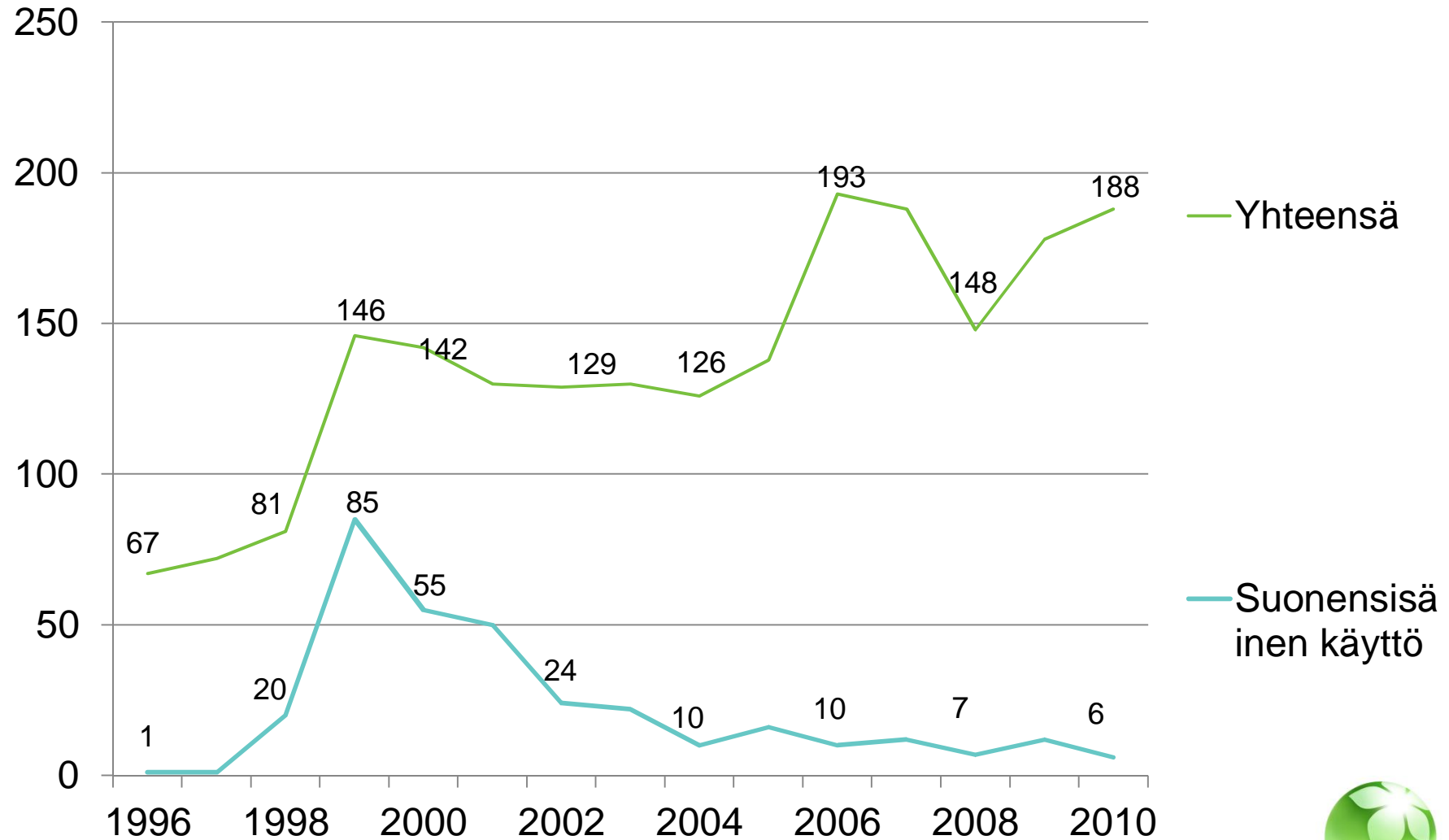

Lähde: THL HuuMETILANNE Suomessa 2011, Oikeuslääketieteen laitos, Tilastokeskus

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

HIV-tapaukset Suomessa 1996–2010

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

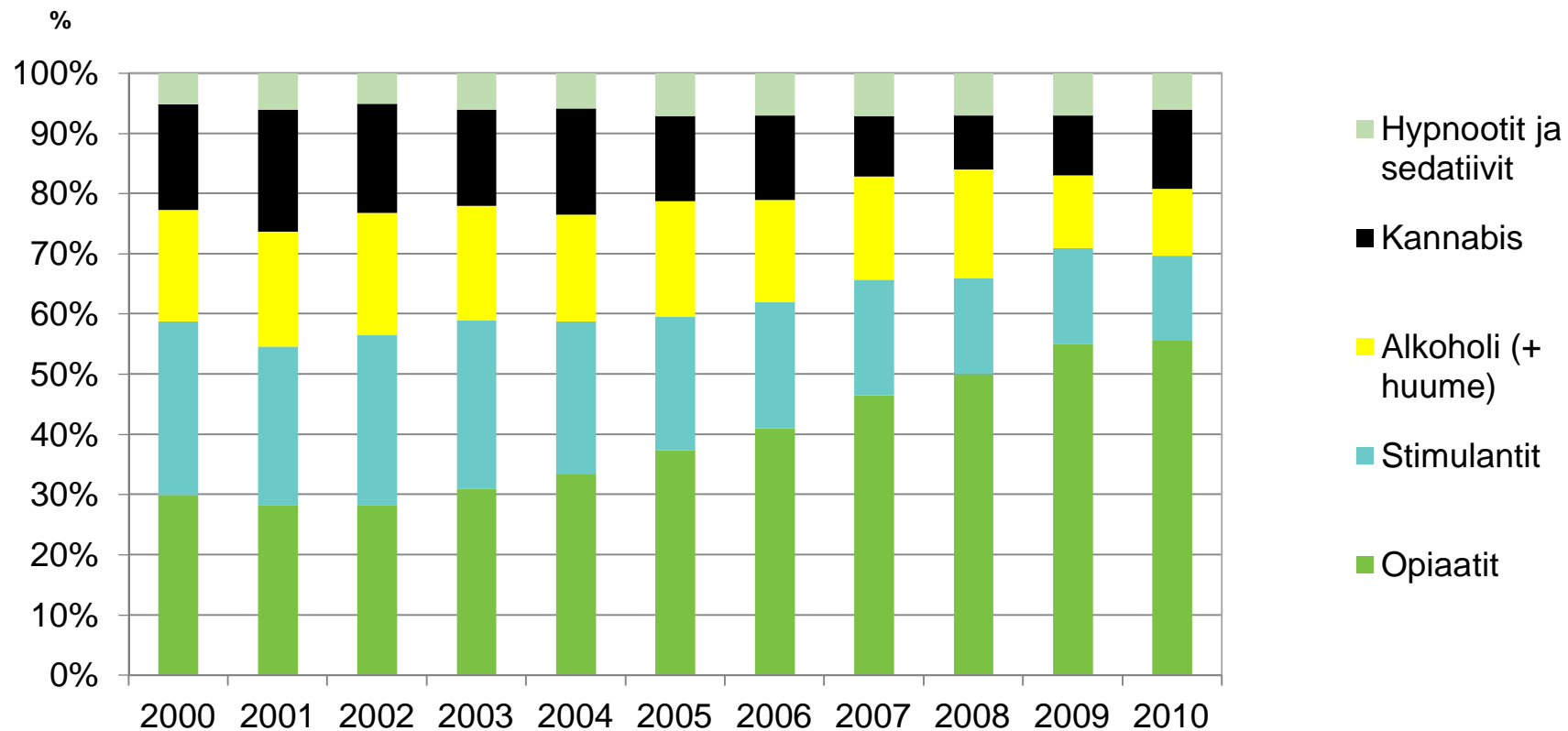
Huumehoito 1/3

- Huumehoidon määrässä ei ole juuri tapahtunut muutoksia, joskin arvioiminen vaikeaa.
- Huumehoidon kattavuuskyselyyn vastasi vuonna 2009 noin 60 % päihdehuollon yksiköistä. Huumeasiakkaita ilmoitettiin kaiken kaikkiaan 12807.
- Epävirallisen asiantuntija-arvion mukaan huumehoitoa annetaan n. 15 000 suomalaiselle vuodessa.

Lähde: THL Huume tilanne Suomessa 2010

Huumehoito 2/3: Päihdehuollon huumeasiakkaiden ensisijainen ongelmapäihde vuosina 2000–2010 (%)

Tiedonkeruuseen osallistuneet yksiköt/vuosi

113 140 163 165 166 161 133 110 114 92 84

Tiedonkeruun asiakasmäärät/vuosi

4 709 5 189 5 793 5 754 5 701 5 499 4 865 4 141 4 109 3 321 2 529

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Lähde: THL Huumehoidon tietojärjestelmä

Huumehoito 3/3

Korvaushoito

- Korvaushoitoa annetaan yhä enemmän
- v. 2009 marraskuussa arviolta 1800 potilaalle, vuodessa (+300)
- Hoidosta arviolta viidennes terveyskeskuksissa
- 60% Subuxone, 40% metadoni

Lähde: THL Huuometilanne Suomessa 2011

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Huumausainerikokset 1/2

Poliisin tietoon tulleet huumausainerikosilmoitukset

	2000	2004	2008	2009	2010
Huumausainerikokset yhteensä	13 445	14 486	15 482	17 454	19 653
Huumausainerikos	12 687	4 672	4 835	5 486	6 467
Huumausaineiden käyttörikos	-	9 217	9 823	11 119	12 078
Törkeä huumausainerikos	741	582	789	782	1 071
Huumausainerikoksen valmistelu tai edistäminen	17	15	35	67	37

Lähde: THL Huumetilanne Suomessa 2011

Huumausainerikokset 2/2

Poliisin ja tullin vuosina takavarikoimat huumausaine-erät (kg)

	2000	2002	2004	2006	2007	2008	2009
Hasis	197	482	467	283	360	47	440
Marihuana	16	32	26	33	36	56	100
Kannabis-kasvit (kpl)			7 840	7 510	7 600	14 000	12 500
Kannabis-kasvit (kg)*		16		36	87	41	45
Amfetamiini + Metamfetamiini**	80	129	109	129	152	130,0 + 17,0	110,0+ 5
MDPV							4
Kokaiini	39	0	1	7	4	3	3
Kat	348	1 039	2 118	3 283	3 300	2 250	3 300
Heroiini	6	3	0	0	0	0	2
Subutex® (tabletteja)	12 951	18 700	32 970	22 979	20 600	12 000	17 000
Ekstaasi (tabletteja)	87 393	45 100	23 243	39 185	83 000	34 000	15 100
LSD (annoksia)	2 355	4 629	195	171	2 138	3 082	620
GBL + GHB** (litraa)				24	91	150 + 9	84+2

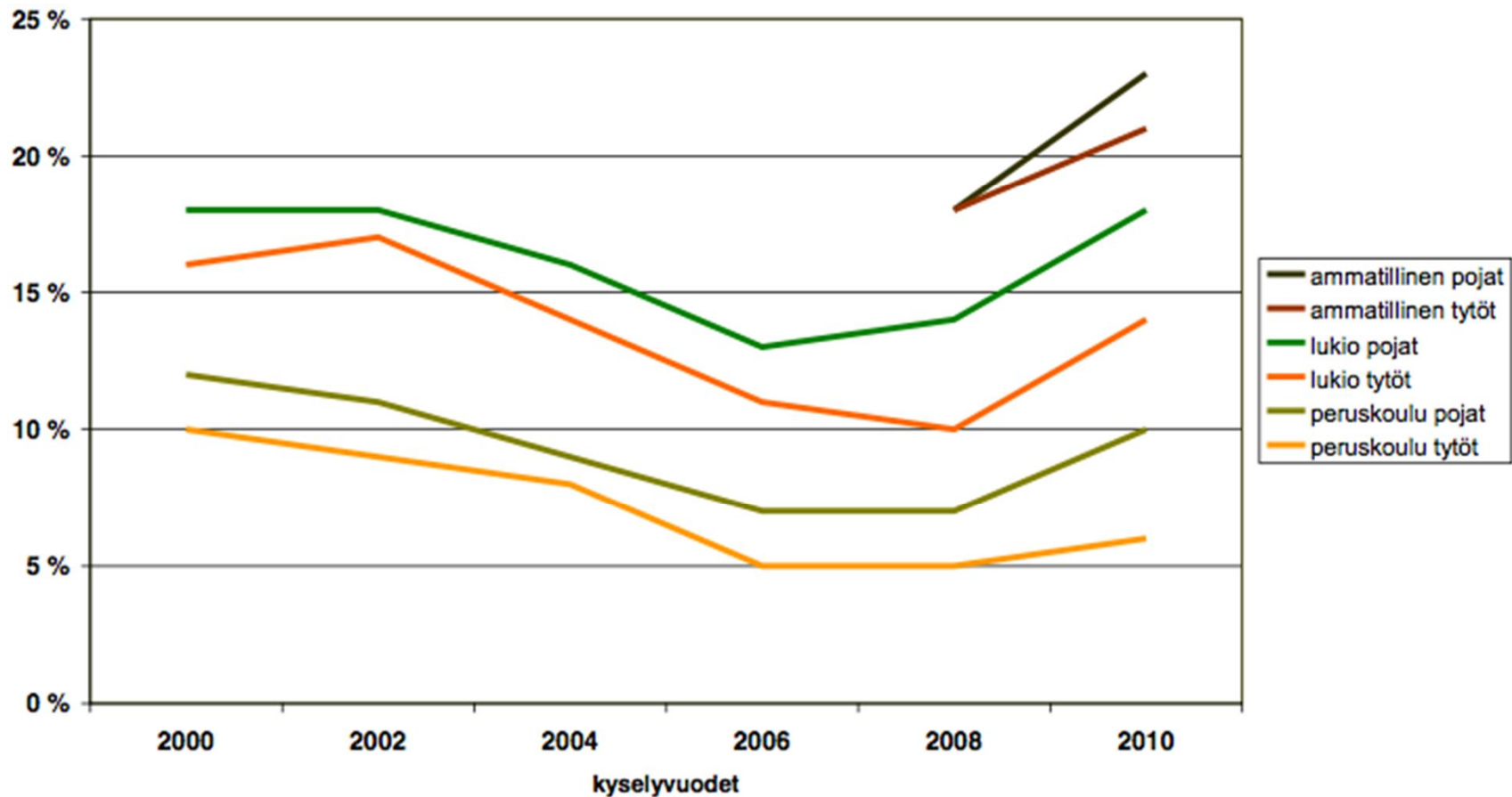
Kannabis

Nuorten kannabiskokeilut lisääntyvät

Lähde: Kouluterveyskysely 2010, Puusniekka 2010

Kokeillut vähintään kerran marihuanaa tai hasista

Huomioita

- Alkoholin ja tupakan osalta muutokset vähäisiä
- Muiden huumausaiheiden käyttö vähäistä ja ennallaan
- ”Elinikäinen käyttö” useimmiten pelkkä kokeilu tai lyhyt jakso elämässä
- ”Käyttänyt huumausaineita” = melkein aina: kokeillut tai käyttänyt kannabista
- ”Käyttänyt elinaikanaan”/ ”käyttää nyt”/ ”käyttää säännöllisesti”:
 - 17:4:1 (kannabiksen elinikäinen käyttö/ käyttö 12 kk:n aikana/käyttö 1 kk:n aikana väestötasolla 2010)

Kannabiksen kotikasvatus lisääntyy...

- Yhteiskuntapolitiikka 2/2011, ilmestyi 26.4.2011 artikkeli kannabiksen kotikasvatuksesta: 4 aineistoa Juomatapa 2008 (n = 2593) ja Huumekysely 2010 (n = 2023), Internet-kysely kasvattajien keskuudessa (n=1298), Kasvattajien haastattelut (n=38)
- Noin 40 000–60 000 suomalaista on joskus elämässään kasvattanut kannabista
 - Aktiivikasvattajia (= viimeksi kuluneen vuoden aikana kasvattaneet) jonkin verran alle 10 000
- Lopahtaako kannabiksen kasvatusinnostus kuten taannoinen kotiviinibuumi?
- Miten vaikuttaa markkinoihin ja haittoihin?

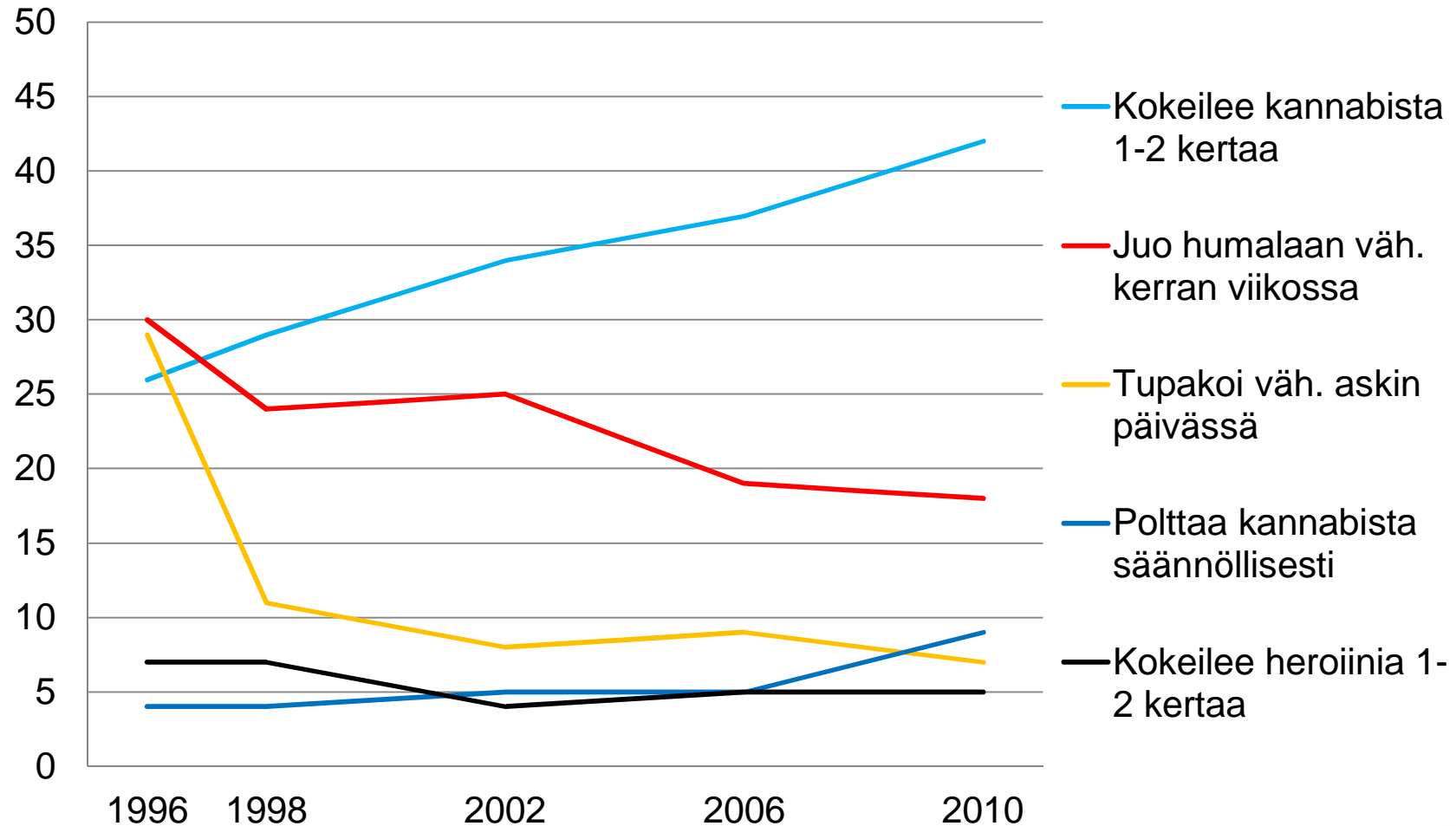

... ja asenteet muuttuvat

- Kun 1992 kannabiksen kasvattamisen olisi jättänyt rankaisematta vain yksi kymmenestä, niin 2010 osuus oli kasvanut viidennekseen (19 %) vastanneista.
- Alle 35-vuotiaista kannabiksen kasvattamisen jättäisi rankaisematta joka kolmas ja miehistä joka neljäs. Alle 35-vuotiaista miehistä näin ajatteli peräti 43 % ja naisistakin 24 %

Vähäinen riski jos...

Yleiskuvaa kannabiksen riskeistä ja haitoista

- Kertakokeilusta harvoin vakavia seurauksia, ohimeneviä sekavuus- ja ahdistustiloja voi tulla
- Riippuvuusriski on todellinen, vaikkei kannabis olekaan vahvasti koukuttava päihde
- Säännöllinen ja runsas käyttö nuorena haittaa kehitystä ja oppimista
- Kannabiksen polttaminen tupakan seassa altistaa nikotiiniriippuvuudelle
- Haitallista sikiölle
- Jatkuvalla käytöllä yhteyttä mielenterveyden häiriöihin ja syöpiin
- Ongelmakäyttäjät useimmiten eri päihteiden ml. alkoholin sekakäyttäjiä

Miksi emme tiedä kannabiksen terveysvaikutuksista enempää?

- Ei standardituotetta eikä käyttötapaa
- Liian vähän yksinomaan kannabista käyttäviä (tupakka, alkoholi ym.)
- Käyttöurat liian lyhyitä -> pitkittäistutkimuksiin ei aineistoa

Tutkimustieto eräistä riskeistä

- Kannabiksen ja eräiden syöpien yhteys
 - Näyttö suuntaa antavaa (suggestive), ei kiistatonta (conclusive). Pitkittäistutkimukset tai väestötason tutkimukset eivät onnistu: syytekijät sekoittuvat
 - Kannabissavussa 50 samaa karsinogeenia kuin tupakansavussa
- Kannabis ja skitsofrenia
 - Tilastollinen yhteys selvä, syy-yhteys ei. Kilpailevat selitykset: 1. molemmilla samoja syytekijöitä, 2. itselääkintä 3. kannabis aiheuttaa skitsofreniaa 4. haavoittuvuushypoteesi (melko vahva näyttö).

Kannabiksen vaarallisuudesta ollaan montaa mieltä

- Kannabiksen myrkkyyvaikutukseen ei yleensä kuole – alkoholimyrkytykseen kuolee
- Kannabista ei pistetä – aineen käyttö ei levitä tarttuvia tauteja samoin mekanismein kuin pistettävät huumeet
- Kannabiksen riippuvuuspotentiaali ilmeisesti heikompi kuin alkoholin – mutta se aiheuttaa riippuvuutta
- THC:n lääkevaikutuksia tutkitaan, lääkkeitä myös markkinoilla

Päihdehoidolle ongelmallista

- Kannabisasiakkaiden idealisoituneet käsitykset aineesta heikentävät ongelmien tunnistamista ja hoitomotivaatiota
- Käyttäjillä syvä vakaumus, että he edustavat vaihtoehtoista elämäntapaa suhteessa alkoholiehtoiseen elämäntapaan
- Sairaudentunto riippuvuushäiriötapauksissa yleensä alentunut
- Hidastaa kuntoutumista muiden päihdehäiriöiden hoito-ohjelmissa

Kannabis vai alkoholi?

- Kannabis ei ole tullut alkoholin tilalle vaan rinnalle
 - kannabiksen ja alkoholin haitallisuuden vertailu ei ole mielekästä, koska toinen ei korvaa toista
 - osalla päihteiden kokonaiskulutus kasvaa ja siksi myös riskit ja haitat kasvavat
 - päihteiden yhteiskäyttö vaikeuttaa mahdollisen riippuvuuden hoitoa

Huomioita tutkimustiedon tulkinnasta

- Yksittäinen tutkimustulos ei todista mitään koska se todistaa mitä vain
- Luotettavinta tietoa katsausartikkeleissa ja systemaattisissa katsauksissa
- On asioita joita ei voi tutkia
- ”Tutkimustietoon perustuva todennäköisin asiantuntijanäkemyks” saa usein riittää

Tutkimustiedon tulkinta ja epävarmuuden sietämisen taito

Tiedon tulkintakehykset on osattava pitää erillään:

1. Merkitys yksilölle: riskitiedotus, opetus, neuvonta
2. Merkitys kansanterveydelle
3. Rikosoikeus ("kannabis on terveydelle vaarallista, koska se on laiton huume" => NOT)
4. Yhteiskunnallinen keskustelu ja politiikka (esim. tosiasioiden kertominen on kannabiskieltolain puolustamista tai huumemyönteisyyttä)

Kannabiskieltolaki?

- Kannabiskieltolaki: onko sille olemassa kansanterveysperusteita?
 - Joidenkin näkemysten mukaan nyky-yhteiskunnassa jopa aiempaa enemmän (kuten myös alkoholin käytön rajoittamiselle):
 - Yhteiskunnan vaatimukset aivojen virheettömälle toiminnalle
 - Liikenne, työelämä, tarve opiskella, ihmissuhteet
- Kieltolain hyväksyttävyyys/uskottavuus
 - kieltolaki suojelee suurta enemmistöä
 - mutta syrjiikö se vähemmistöä ja vaikeuttaako se heidän elämänsä ”aiheettomasti”?

Kannabiskieltolaki?

- Tämän hetkiset rikosoikeudelliset toimenpiteet aivan oma problematiikkansa
 - kohdistuuko kontrolli kohtuuttomasti vain käyttäjiin?
 - käyttörikosuudistuksesta sakotusautomaatti
 - syyttämättäjättämisten toteutuminen
 - nuorten rikosrekisterimerkintä haittana opiskelupaikan saannille tms.?
 - suojeleeko vai syrjäyttääkö?

Nuoret miehet?

- 25–34-vuotiaista miehistä 44 % on käyttänyt kannabista ainakin kerran
 - viimeisen vuoden aikana 15 %
 - viimeisen kuukauden aikana 5 %
- 2006 huumeenkyselyn raportoinnissa kiinnitettiin huomiota siihen, että toisen huumeaallon huippuvuosina käytön aloittaneet nuoret miehet olivat aikaisempaa suuremmassa määrin jatkaneet käyttöä myöhempinä elinvuosinaan

Nuoret miehet?

- Nuorimmassa ikäryhmässä miesten ja naisten kannabiksen käyttö on vielä samalla tasolla, mutta sen jälkeen miehet irtautuvat omille lukemilleen
- Aikuistumisen ja itsenäistymisen yhteys kannabiksen käyttöön on miehillä ja naisilla päinvastainen
 - naisilla kannabiksen käyttö vähenee
 - miesten sosiaalisessa elämässä ja kaveriporukoissa käyttö saa vauhtia juuri aikuisuuden alkutaipaleella.

Nuoret miehet?

- Onko kyse nuorten miesten juhlimiseen ja seurallisuuteen liittyvistä näyttöhaluista vai alkavasta syrjäytymiskehityksestä?
 - suurimmalla osalla käyttötavat rauhoittuvat elämän vakiintumisen myötä, mutta osa on vaarassa ajautua vaikeutuvaan päihdekierteeseen ja pysyvämpään ongelmakäyttöön
- Huumeiden käytön sukupuolittunut malli: miesten osuus kasvaa haittojen vakavoitumisen myötä
 - huumekuolemista miesten osuus on noin 90 %
- Haaste ehkäisevälle työlle
 - miten hillitä nuorten aikuistuvien miesten päihteiden käyttöä ja käyttötapoja?

Sekakäyttö

Uusi vanha ongelma

- Noussut vahvasti esiin viimeaikaisissa huumeiden ongelmakäyttäjiä, huumekuolemia ja huumerattijuoppoutta käsittelevissä tutkimuksissa
 - ongelmakäyttäjillä kietoutuu yhteen sosiaalisen huono-osaisuuden ja syrjäytymisen kanssa
 - laittomien huumausaineiden, lääkkeiden ja alkoholin yhteiskäytöllä on merkittävä rooli huumeisiin liittyvissä kuolemissa
 - bentsodiatsepiineja löytyy kuolemansyytutkimuksissa miltei kaikista tapauksista
 - bentsodiatsepiinit hyvin tavallinen löydös myös huumerattijuoppoustopauksissa
 - sekakäyttäjillä on yksittäispäihdetapauksia selvästi korkeampi ennenaikaisen kuoleman riski

Huumevuosikysely 2010

- Huumevuosikyselyssä 2010 kysyttiin rauhoittavien lääkkeiden sekä uni- ja kipulääkkeiden ei-lääkinnällistä käyttöä
 - käyttö ilman lääkärin määräystä tai suurempina annoksina kuin lääkäri on määrännyt
- Tällainen lääkkeiden väärinkäyttö oli kannabiksen jälkeen seuraavaksi tavallisinta
 - 6,5 % kaikista vastaajista ja kymmenesosa nuorista aikuisista raportoi joskus tapahtuneesta väärinkäytöstä
- Käyttötarkoitukset: pystyy nukkumaan; päihtymyksen tavoittelu; muiden päihteiden vaikutusten vahvistaminen; päihteiden käytön seurausten lääkitseminen

VALVIRA: Valvonnan kannalta keskeiset lääkkeet

- Kodeiini (Panacod, Ardinex)
- Opioidit (H)
- ”Matala-mg”- bentsodiatsepiinit (alpratsolaami, klonatsepaami, loratsepaami, midatsolaami)
- Bentsodiatsepiinien kaltaiset nukauttamislääkkeet
- Pregabaliini
- Stimulantit (ADHD-lääkkeet)

Mahdollisen lääkkeiden väärinkäyttäjän tunnusmerkkejä

(ei potilaan moralisoimista tai ulosheittoa varten vaan huolellista hoidon harkintaa ja dokumentaatiota varten)

- Käytössä oleva annos on suuri
- Käytössä on useita PKV- lääkkeitä
- PKV-lääkkeen käyttötarkoitus on epäselvä
- Potilaalla kiertää lääkäreillä hankkimassa lääkettä
- Potilas ”kadottelee” reseptejä
- Potilas toistuvasti kertoo vakituisemman lääkärinsä olevan yllättävillä poissaoloilla
- Potilaalla on ”rehellinen tarina” juuri nyt -perusteeksi
- Potilaalla on epäselviä kipuja
- Potilaalla on vieroitusoireita, kohtausoireita, tajunnanhäiriö-oireita tai toistuvia tapaturmia
- Potilaalla on alkoholiongelma
- Potilas on rikollinen
- Potilas uhkailee, kiristää tai flirttailee

Mitä voidaan tehdä?

- Valvonta
- Tiedottaminen (HUS-ohje bentsodiatsepiinien määräämisestä)
- Sähköinen resepti
 - ei mahdollisuutta kieltäytyä PKV- ja H-lääkemääräyksien näkymistä
 - PKV- ja H-lääkkeiden määräys sähköisesti myös yksityisille ammatinharjoittajille

Muuntohuumeet

Mistä puhutaan?

- MDPV, mCPP, Bromo Dragonfly, Mefedroni...
 - Design-huume (designer drugs)
 - Uusi huume?
 - Internethuume?
 - Muotihuume?
 - Seksihuume?
- > muuntohuume, käytetään huumeiden tavoin, aineen rakennetta tai käyttötapaa on muunnettu

“Luovaa suunnittelua”

- Uusia kemiallisia yhdisteitä, jotka muistuttavat vaikutuksiltaan jo olemassa olevia huumeita
 - lakien kiertäminen
 - houkuttelevuuden lisääminen
 - samaa tavaraa paremmalla hinnalla
- Osa jo aiemmin keksittyjä, esim. lääketeollisuuden hylkäämiä
- Tulevat ja menevät, keskustelua pinnalla olevista käydään netissä

Paketissa kotiovelle

- Hankitaan helposti netistä
 - ulkomaiset tehtaot tai sivustot saattavat olla täysin laillisia, jos kyseessä on esimerkiksi tutkimuskemikaali, jota edelleenkin käytetään
 - vastuullisemmat jälleenmyyjät tarkistavat ennen tavaran lähettämistä ostajan taustat
 - lukuisia harmaalla alueella toimivia jälleenmyyjiä, jotka eivät välitä mihin käyttöön aine tulee
- Hajuton, mauton, äänetön tehdas kellarissa

Gamma ja Lakka

- Gamma (GHB, gammahydroksibutyraatti) vanha anestesialääke
 - YK:ssa luokiteltu huumausaineeksi 2001
 - Aiheuttanut useita kuolemia
- Lakka (GBL, gammabututyrolaktoni)
 - teollisuuskemikaali (liuotin), joka muuttuu elimistössä gammaksi
 - liuottimeksi mahdollista hankkia laillisesti
 - yhtä vaarallista kuin gamma, hyötyosuus on suurempi ja vaikutus pidempi
 - huumausainelain muutos mahdollistaa luokittelun huumeeksi ja luvanvaraisen teollisen käytön

Spice-valmisteet

- Kasvirouhesekoituksia, joita myydään 15 g pusseissa lähinnä internetissä
- Poltetaan marihuanan tavoin ja vaikutukset ovat samantapaiset
- Valmisteet sisältävät useita yrttejä, joilla on huumaavia vaikutuksia
 - teoriassa Spice-valmisteiden vaikutukset olisivat voineet olla peräisin kyseisistä yrteistä
 - todellisuudessa Spice-valmisteet sisältävät synteettisiä kannabinoideja, joilla on kannabiksen kaltaisia vaikutuksia ja jotka on lisätty rouheisiin jälkikäteen
 - laboratoriossa valmistetut kannabinoidit on tehty siten, että niiden rakenne muistuttaa kannabiksen huumaavinta ainesosaa tetrahydrokannabinolia (THC)

Spice-valmisteet

- Synteettisiä kannabinoideja myydään internetissä myös lähes puhtaina jauheina
 - kasvirouheisiin lisätyt kannabinoidit ovat huomattavasti vaikeammiksi tunnistaa kuin kannabinoidit puhtaina jauheina
- Syitä suosioon halpa hinta, houkuttelevat myyntipakkaukset, helppokäyttöisyys ja näennäinen turvallisuuden tunne, kun valmisteita on markkinoitu totuudenvastaisesti luonnollisina yrttivalmisteina
- Suomessa luokiteltu lääkkeiksi

Haasteita riittää

- Vähäinen tutkimustieto, ei testattua tietoa tai kokemusta
 - ei tietoa puoliintumisajoista, markkinoiden koosta, pitkäaikaisen käytön vaikutuksista jne.
- Jokainen aine aiheuttaa haittoja omien ominaisuuksiensa mukaan (harmittomista todella vaarallisiin)
- Eivät näy kaupallisissa pikahuumetesteissä

Haaste hoitojärjestelmälle

- “Klassiset huumeet” tunnettuja
 - kokenut hoitohenkilökunta tunnistaa heroiiniyliannostuksen, vaikkei tietäisikään henkilöä käyttäjäksi
- Muuntohuumeilyliannostusten hoito on vaikeaa ilman taustatietoja
 - sekava henkilö ensiavussa, jonka myrkytystilan aiheuttaja arvailujen varassa

Haaste ehkäisevälle työlle

- Houkutteleva “laillinen” vaihtoehto nuorelle käyttäjälle
- Aineen vaarallisuutta lisää käyttäjäkokemuksen puute
 - ”kokemus” lähinnä tuuripeliä ja arvailua
- Verkostoituminen eri toimijoiden kanssa tiedon saamiseksi
 - nopea tiedottaminen
 - käyttäjäpiireissä vertaisvalistus esimerkiksi terveysneuvontapisteiden kautta
- Perinteistä ainekeskeistä valistusta, haitoista tiedottamista

Haaste valvonnalle

- Vaikka ei ole kielletty huumausaineena, maahantuontia ja myyntiä voidaan rajoittaa lääkelain (395/1987) nojalla
- Fimea on Tullilaboratorion aloitteesta viime vuosina luokitellut terveydelle vaarallisia päihdyttäviä aineita väärinkäyttöriskin vuoksi
- Kun aine on luokiteltu lääkkeeksi sen luvaton valmistus, tuonti, varastointi, myynnissä pitäminen ja luovuttaminen on rangaistavaa, mutta hallussapito ja käyttö ei ole kielletty

Haaste valvonnalle

- Muuntohuumeiden kehittäjät nopeampia kuin YK- ja EU-järjestelmät
 - useat valtiot luoneet omia mekanismeja muuntohuumeiden pikaiseksi kieltämiseksi
- Kesäkuun alusta 2011 Suomessa voimaan huumausainelain muutos, jonka mukaan muuntohuumeita voidaan määritellä huumausaineiksi valtioneuvoston asetuksella
 - aineista kansallinen riskienarviointi
 - teollisuuskemikaali GBL (lakka) luvanvaraiseksi
 - huumausaineeksi luokittelu antaa poliisille ja tullille paremmat keinot valvoa ja tutkia uusien aineiden maahantuontia, myyntiä ja käyttöä
 - käyttö ja hallussapito rangaistavaa
 - ehkä estää tai hidastaa aineiden leviämistä (?)

Laki askeleen jäljessä

- Laki ei estä muuntohuumeiden tuloa markkinoille eikä jatkuvaa tuotekehittelyä
- Suomessa kielletään aine kerrallaan
 - ei ns. aineryhmittäistä luokittelua
- Kielto ei riitä ratkaisuksi
 - käytön vähentämisessä oleellisempaa on ehkäisevä työ, varhainen puuttuminen sekä hyvät hoitopalvelut

